



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 131/2021-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Čibrik & Blazsek advokátskou kanceláriou s. r. o., Hlavná 14, Šaľa, IČO 46 255 010, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Rudolf Blazsek, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 79/2019 z 2. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ bol žalobcom v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 Cb 10/2013, v ktorom žaloval žalovaného o zaplatenie ceny diela – prác na kanalizácii v celkovej výške 33 457,36 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom č. k. 25 Cb 10/2013-462 z 21. novembra 2016 v znení opravného uznesenia č. k. 25 Cb 10/2013-659 z 11. septembra 2019 žalobe vyhovel v časti sumy 18 943,51 eur s úrokom z omeškania a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie obe sporové strany. Odvolací súd rozsudkom č. k. 21 Cob 109/2017-599 z 18. decembra 2018 zmenil rozsudok

okresného súdu v zamietajúcom výroku tak, že sťažovateľovi priznal ešte sumu 12 729,55 eur a vo zvyšnej časti ho potvrdil. Oboma rozsudkami tak sťažovateľovi bola právoplatne prisúdená pohľadávka voči žalovanému vo výške 31 673,06 eur. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie a najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ zdôrazňuje, že najvyšší súd mal pri posúdení dovolania zohľadniť právoplatne judikovanú pohľadávku sťažovateľa a túto vyvážiť oproti domnelému porušeniu procesných práv žalovaného namietanému dovolaním.

4. Predmetné procesné porušenie sa malo týkať zastúpenia žalovaného na pojednávaní pred odvolacím súdom. Sťažovateľ uvádza, že odvolací súd v bode 10 svojho rozsudku podrobne odôvodnil, prečo zastúpenie žalovaného [REDAKOVANÉ] na odvolacom pojednávaní nemohol pripustiť. Takisto sa výslovne zaoberal otázkou, či by ju mohol považovať za zamestnankyňu žalovaného, avšak dospel k záveru, že ani z obsahu spisu, ani zo splnomocnenia toto jej postavenie nemožno zistiť. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ale podľa sťažovateľa vyplýva, že najvyšší súd uznal, že napriek tomu, že postavenie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo súdneho spisu nevyplývalo, na základe jej ústneho vyhlásenia mal odvolací súd uznať jej úkony za úkony žalovaného. Sťažovateľ dodal, že ani v samotnom dovolacom konaní nebolo preukázané, že [REDAKOVANÉ] je zamestnankyňou žalovaného, a preto v tomto prípade zastáva názor, že najvyšší súd bezdôvodne uprednostnil záujem žalovaného pred záujmom sťažovateľa na zachovaní právnej istoty.

5. Sťažovateľ zároveň už uvedené procesné pochybenie považoval len za formalistické. Žalovaný v dovolaní, ale ani najvyšší súd v napadnutom uznesení neuviedli jedinú ujmu, ktorá tým žalovanému mala vzniknúť. Žalovaný nepreukázal, aké konkrétne námietky či návrhy chcel predniesť na uvedenom odvolacom pojednávaní, aké nové dôkazy či iné prostriedky procesného útoku či obrany chcel navrhnúť. Celkovo žalovaný nijako nedokázal, v čom by bolo jeho postavenie na odvolacom pojednávaní lepšie, ak by bol odvolací súd konal s [REDAKOVANÉ].

6. Sťažovateľ sa preto domnieva, že najvyšší súd svojím absurdným a formalistickým výkladom v napadnutom uznesení ústavne neakceptovateľným spôsobom zasiahol do jeho právnej istoty, a teda postupoval v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň zasiahol do majetkových práv sťažovateľa (právoplatne judikovanej pohľadávky vo výške 31 673,06 eur s príslušenstvom), čím mal porušiť aj čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

8. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom.

10. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie sú „výsledkové“, to znamená, musí im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd konštatuje, že v rámci konania o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že ústavnú sťažnosť možno zásadne prerokovať a rozhodnúť o nej až po tom, keď napadnuté konanie bude skončené. Je to tak z toho dôvodu, že sťažnosť musí v zásade smerovať proti poslednému rozhodnutiu o opravnom prostriedku, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii, a nemôže ho opomenúť. Z uvedeného vyplýva, že ústavnou kompetenciou ústavného súdu nemôže byť zmena alebo náprava prípadného, či už namietaného, alebo skutočného pochybenia všeobecných súdov v dosiaľ neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný posúdiť, či konanie ako celok a jeho výsledok po právoplatnom skončení veci obstoja z komplexného hľadiska v ústavnoprávnej rovine. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010).

12. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka, alebo prípady zrušujúcich rozhodnutí, ktorými bolo porušené základné právo sťažovateľa ústavne procesného charakteru. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená

neskôr, prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach.

13. Popri základnom práve na súdnu ochranu a práve na spravodlivý súdny proces je absencia právoplatného meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu nevyhnutne limitujúca aj pre posudzovanie možnosti porušenia základného práva vlastníť majetok napadnutým uznesením najvyššieho súdu, pretože porušenia tohto základného práva sa možno efektívne domáhať len s poukazom na konkrétne finálne súdne rozhodnutie o majetkových právach. V tomto prípade ale po zrušení právoplatného rozsudku odvolacieho súdu také rozhodnutie absentuje. Každý iný postup by neprípustne rozširoval kompetencie ústavného súdu a vo svojich dôsledkoch by z neho robil inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (obdobne IV. ÚS 233/2011).

14. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že ním samotným nemohlo dôjsť k takému zásahu do práv sťažovateľa, ktorý by naznačoval, že by to pre neho mohlo znamenať už nezvratiteľne nepriaznivé dôsledky vo vzťahu k porušeniu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd. Najvyšší súd v napadnutom uznesení okrem konštatovania procesného porušenia zo strany odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nezasiahol do posudzovania okolností dôležitých pre meritórne rozhodnutie. V okolnostiach daného prípadu preto nie sú splnené predpoklady na výnimku (ako bola definovaná v bode 13) z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v rámci konania o ústavnej sťažnosti zásadne preskúma len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa právoplatne skončilo konanie. Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd nemohol efektívne zaoberať argumentáciou sťažovateľa smerujúcou proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Ústavný súd chápe rozhorčenie sťažovateľa, že bol zrušený jeho vykonateľný exekučný titul, ale to v konečnom dôsledku neznamená, že nové rozhodnutie odvolacieho nebude totožné s tým predošlým. Aj keď časové oneskorenie môže mať do určitej miery vplyv na uspokojenie pohľadávky sťažovateľa, v tomto momente (v konaní o ústavnej sťažnosti) nie je možné takýto (zatiaľ iba potenciálny) vplyv kvantifikovať.

15. Pri predbežnom prerokovaní predloženej ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že ochranu sťažovateľom označeným základným právam proti ich možnému porušeniu bude oprávnený poskytnúť všeobecný súd. A to buď odvolací súd po vrátení veci na ďalšie konanie, alebo následne dovolací súd po prípadnom podaní dovolania niektorou zo sporových strán. V rámci takéhoto rozhodovania všeobecných súdov má sťažovateľ stále možnosť uplatňovať svoje procesné práva a vznášať prípadné námietky. Až v štádiu, keď bude konanie definitívne skončené, bude môcť sťažovateľ na ochranu svojich práv prípadne podať novú ústavnú sťažnosť ústavnému súdu, a to za predpokladu, že by v ďalšom konaní všeobecných súdov došlo podľa jeho názoru k porušeniu jeho práv garantovaných ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

16. Ústavný súd preto, akceptujúc požiadavku subsidiarity plynúcu z čl. 127 ods. 1 ústavy i svoju doterajšiu rozhodovaciu prax, a v neposlednom rade aj pod vplyvom rešpektovania princípov minimalizácie zásahov do rozhodnutí všeobecných súdov ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2021

Libor Duľa
predseda senátu